

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ

CARL OTTO LENZ

της 27ης Ιουνίου 1991 *

*Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,*

1. Όσον αφορά την αναίρεση που άσκησε ο Vidrányi κατά της απόφασής του Πρωτοδικείου της 12ης Ιουλίου 1990, νομίζω — ως προς τις λεπτομέρειες της υποθέσεως παραπέμνω στην έκθεση ακροατηρίου — ότι επιβάλλεται η εξής ανάλυση.
2. *1.* Ο πρώτος λόγος αναίρεσεως συνίσταται στον ισχυρισμό ότι δεν ήταν νόμιμη η λύση που έδωσε το Πρωτοδικείο στο πρόβλημα αν έπρεπε να διαβιβαστούν στον αναιρεσιόντα ορισμένα έγγραφα καθαρά διοικητικής φύσεως. Τα έγγραφα αυτά αφορούσαν — όπως γνωρίζει ήδη το Δικαστήριο — τις δηλώσεις στις οποίες προέβησαν το 1982 ορισμένοι από τους πρώην προϊσταμένους του αναιρεσιόντος σχετικά με τις συνθήκες εργασίας του αναιρεσιόντος μέχρι τη συνταξιοδότησή του λόγω αναπηρίας το 1979.
3. Ο προσφεύγων-αναιρεσιών υποστήριξε ότι, σύμφωνα με την αρχή της εκατέρωθεν ακρόασεως, έπρεπε να του δοθεί η δυνατότητα να διατυπώσει παρατηρήσεις επί των ανωτέρω δηλώσεων, καθόσον μόνο με αυτό τον τρόπο θα μπορούσε να υπάρξει αντικειμενική και πλήρης περιγραφή καταστάσεων και γεγονότων που ήταν κρίσιμα για την υπηρεσιακή του κατάσταση (π. χ. για την εφαρμογή του άρθρου 73 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως, στο εξής: ΚΥΚ). Ο αναιρεσιών ισχυρίζεται ότι η απόφαση του Πρωτοδικείου πάσχει νομική πλάνη, επειδή το Πρωτοδικείο δεν χαρακτήρισε την αντίθετη στάση της Επιτροπής ως διαδικαστική πλημμέλεια.
4. Ως γνωστόν, το Πρωτοδικείο εξέτασε την ανωτέρω αίτηση στις σκέψεις 31 επ., και ειδικότερα στη σκέψη 33 της αποφάσεώς του. Το Πρωτοδικείο, παραπέμποντας στην απόφαση επί της υποθέσεως 140/86¹ (κατά την οποία «στα έγγραφα τα οποία σχετίζονται με τις διαπιστώσεις πραγματικών γεγονότων που συνδέονται με ατύχημα το οποίο συνέβη κατά τη διάρκεια της εργασίας και μπορούν να χρησιμεύσουν ως θεμέλιο για διαδικασία που αποβλέπει στην αναγνώριση υπάρξεως εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής νόσου» πρέπει να αναγνωρισθεί ο ιατρικός χαρακτήρας), έκρινε ότι η ίδια εκτίμηση ίσχυε και για τις ανωτέρω εκθέσεις σχετικά με τις συνθήκες εργασίας του προσφεύγοντος και ότι επομένως ορθώς δεν διαβιβάστηκαν οι εκθέσεις αυτές στον προσφεύγοντα.
5. Επ' αυτού ο αναιρεσιών δίνει έμφαση στο γεγονός ότι η ανωτέρω απόφαση αφορούσε τελείως διαφορετικά πραγματικά περιστατικά και ότι από την όλη συλλογιστική που αναπτύσσεται στην απόφαση εκείνη προκύπτει σαφώς ότι η συλλογιστική αυτή δεν μπορεί να εφαρμοστεί στην περίπτωση του. Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο δεν προέβη στην υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών που είχαν υποβληθεί στην κρίση του στον ορθό κανόνα δικαίου και συνεπώς βασίμως μπορεί να προβληθεί ως λόγος αναίρεσεως η «παραβίαση του κοινοτικού δικαίου» κατά την έννοια του άρθρου 51 του Οργανισμού του Δικαστηρίου.
6. Νομίζω ότι — αν μου επιτρέπεται να πω ευθύς αμέσως τη γνώμη μου — η θεώρηση αυτή είναι απολύτως ορθή.

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γερμανική.

¹ — Απόφαση της 7ης Οκτωβρίου 1987, 140/86, Strack κατά Επιτροπής (Συλλογή 1987, σ. 3939).

7. Ως αφετηρία πρέπει να ληφθεί το γεγονός ότι η σημαντικότερη αρχή της εκατέρωθεν ακρόασης δίδει και το υπαλληλικό δίκαιο των Κοινοτήτων. Στην αρχή αυτή αναφέρεται η σκέψη 7 της αποφάσεως 140/86, με την οποία τονίζεται ότι σκοπός είναι να αποφευχθεί το ενδεχόμενο οι αποφάσεις που λαμβάνονται από την αρμόδια για τους διορισμούς αρχή και αφορούν την υπηρεσιακή κατάσταση και τη σταδιοδρομία του υπαλλήλου να στηρίζονται σε πραγματικά περιστατικά που αφορούν τη συμπεριφορά του, αλλά δεν βρίσκονται στον ατομικό του φάκελο.

8. Όσον αφορά την πρόσβαση στα « ιατρικής φύσεως έγγραφα » στο πλαίσιο διαδικασίας αναγνωρίσεως επαγγελματικής νόσου, οι επόμενες σκέψεις της αποφάσεως αυτής σχετικοποιούν κάπως — και ορθά — την ανωτέρω αρχή. Με τις σκέψεις αυτές τονίζεται ότι η αναγνωριζόμενη στον υπάλληλο ευχέρεια (δηλαδή η ευχέρεια προσβάσεως στα ιατρικής φύσεως έγγραφα) πρέπει να συμβιβάζεται με τις ανάγκες του ιατρικού απορρήτου, « που παρέχουν σε κάθε ιατρό την αρμοδιότητα να κρίνει τη δυνατότητα γνωστοποιήσεως στα πρόσωπα που θεραπεύει ή εξετάζει της φύσεως των παθήσεων από τις οποίες πάσχουν ». Επομένως είναι δικαιολογημένη η παροχή έμμεσης μόνο δυνατότητας προσβάσεως στα ιατρικής φύσεως έγγραφα, μέσω του ιατρού που ορίζει ο υπάλληλος.

9. Σημασία όμως έχει όχι μόνο το γεγονός ότι η έκταση εφαρμογής της αποφάσεως αυτής (όσον αφορά την έννοια « ιατρικής φύσεως έγγραφα ») αποτελεί άμεση συνάρτηση του στοιχείου που παρατίθεται στη σκέψη 11 (ο ιατρός κρίνει τη δυνατότητα γνωστοποιήσεως στα πρόσωπα που θεραπεύει ή εξετάζει της φύσεως των παθήσεων από τις οποίες ενδεχομένως πάσχουν), πράγμα που οπωσδήποτε αποκλείει τις καθαρά διοικητικές φύσεως πράξεις, αλλά σημασία έχει επίσης ότι η υπόθεση εκείνη αφορούσε έγγραφα των οποίων η άμεση διαβίβαση στον ενδιαφερόμενο θα του προκαλούσε ανησυχία (η οποία προφανώς θα

αντενδείκνυτο από ιατρική άποψη) και για τα οποία επομένως έγινε δεκτό — παρά τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος — ότι ορθώς δεν είχαν περιληφθεί στον ατομικό του φάκελο. Το τελευταίο αυτό συμπέρασμα πάντως δεν διατυπώνεται ρητά στην ίδια την απόφαση (η οποία κάνει απλώς λόγο για έγγραφα τα οποία σχετίζονται με τις πραγματικές διαπιστώσεις που συνδέονται με ατύχημα το οποίο συνέβη κατά τη διάρκεια της εργασίας)· σαφής είναι αντίθετα η διατύπωση του γενικού εισαγγελέα, ο οποίος διευκρινίζει (στο σημείο 20 των προτάσεών του) ότι επρόκειτο για έγγραφα που αφορούσαν μια περίπτωση μόλυνσεως και περιέγραφαν τις περιστάσεις υπό τις οποίες έγινε η μόλυνση καθώς και τα αποτελέσματα αναλύσεων, ιδίως ιατρικών, που απέβλεπαν στο να καθοριστούν οι δόσεις που είχε προσλάβει ο ενδιαφερόμενος.

10. Αντίθετα, τα πραγματικά περιστατικά που εξετάσε το Πρωτοδικείο στην υπόθεση T-154/89² είναι προφανώς διαφορετικά, πράγμα που οδηγεί όντως στο συμπέρασμα ότι στα περιστατικά αυτά δεν μπορούν να εφαρμοστούν οι κανόνες που καθιερώθηκαν με την απόφαση 140/86.

11. Δεδομένου ότι ο αναιρεσιών υποστήριξε ότι η ανικανότητά του προς εργασία, αποτέλεσμα της οποίας ήταν η συνταξιοδότησή του λόγω αναπηρίας, οφείλεται κυρίως στις συνθήκες υπό τις οποίες ήταν αναγκασμένος να ασκεί τα καθήκοντά του, η Επιτροπή — όπως ήδη αναφέρθηκε — εξέτασε σχετικά τους πρώην προϊσταμένους του (βλ. το έγγραφο της 27ης Ιουλίου 1982, το οποίο ήταν συνημμένο στο υπόμνημα αντικρούσεως στην υπόθεση T-154/89 και στο οποίο εξάλλου δεν γίνεται μόνο λόγος για τις συνθήκες εργασίας γενικά, αλλά ζητείται επίσης η γνώμη των προϊσταμένων αυτών σχετικά με τις αιτιάσεις του αναιρεσιέοντος ως προς τις μεθόδους που

2 — Απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Ιουλίου 1990, T-154/89 (Συλλογή 1990, σ. II-445).

εφάρμοζαν οι προϊστάμενοι του και ως προς το κλίμα ανταγωνισμού που επικρατούσε).

12. Κατόπιν αυτών, την άποψή τους διατύπωσαν εγγράφως τρεις πρώην προϊστάμενοι του αναιρεσιόντος, των δε εγγράφων αυτών ο ενδιαφερόμενος δεν έλαβε άμεση γνώση — πράγμα κατά του οποίου βάλλει — πριν εκδοθεί η προσβαλλόμενη από τον ίδιο απόφαση (τα έγγραφα αυτά αποτελούν τα παραρτήματα III έως VI του υπομνήματος αντικρούσεως στην υπόθεση T-154/89).

13. Μια ματιά και μόνο στα έγγραφα αυτά, τα οποία περιλαμβάνουν συνολικά τρεις δακτυλογραφημένες σελίδες, αρκεί για να πειστώ ότι, στο μέτρο κατά το οποίο τα έγγραφα αυτά περιλαμβάνουν κρίσιμα για την προκειμένη υπόθεση στοιχεία, πράγμα που δεν μπορεί να λεχθεί για τα δύο από τα τρία αυτά έγγραφα, οπωσδήποτε δεν περιλαμβάνουν « διαπιστώσεις ιατρικής φύσης » ή ανάλογης φύσης (που να αφορούν π.χ. « ψυχολογικές διαταραχές », όπως εσφαλμένα υποστήριξε κατά την προφορική διαδικασία ο εκπρόσωπος της Επιτροπής), δηλαδή διαπιστώσεις που δεν θα έπρεπε να περιέχονται σε γνώση του ενδιαφερομένου, προς τον σκοπό της δικής του προστασίας (κατά την έννοια της αποφάσεως 140/86). Χαρακτηριστικό μάλιστα είναι επίσης το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν δίστασε να ανακοινώσει άμεσα στον ενδιαφερόμενο, στο πλαίσιο της διαδικασίας ενώπιον του Πρωτοδικείου, τα έγγραφα αυτά (των οποίων την ύπαρξη ο αναιρεσιών έμαθε προφανώς το 1989) (τα έγγραφα αυτά, όπως αναφέρθηκε ήδη, υποβλήθηκαν στο Πρωτοδικείο μαζί με το υπόμνημα αντικρούσεως).

14. Από το περιεχόμενο των εν λόγω εγγράφων (σ' ένα από αυτά γίνεται λόγος για αρνητικό κλίμα εργασίας καθώς και για παράπονα του ενδιαφερομένου σχετικά με τους προϊσταμένους του, οι οποίοι εξοργίστηκαν κατ' αυτού) προκύπτει εξάλλου σαφώς ότι η αρχή της εκατέρωθεν ακροάσεως επέβαλλε να δοθεί στον ενδιαφερόμενο η δυνατότητα να διατυπώσει την άποψή του επ' αυτών. Μόνο με τον τρόπο αυτό θα μπορούσε να αποφευ-

χθεί να υπάρξει μια καθαρά μονομερής παρουσίαση των προϊσταμένων του (των οποίων η στάση αποτελεί επίσης κρίσιμο στοιχείο) και με τον τρόπο αυτό θα υπήρχε η δυνατότητα να συμπληρωθεί η έρευνα, πράγμα που ενδεχομένως θα δημιουργούσε άλλη εικόνα για τις συνέπειες των συνθηκών εργασίας επί της νόσου του ενδιαφερομένου, εικόνα που θα μπορούσε να έχει επηρεάσει την υπηρεσιακή του κατάσταση.

15. Επιπλέον, νομίζω ότι είναι σαφές ότι δεν μπορούσε να δοθεί στον ενδιαφερόμενο η δυνατότητα να διατυπώσει την άποψή του μέσω του θεράποντος ιατρού του. Μολονότι η Επιτροπή παραπέμπει επ' αυτού στο άρθρο 21 της ειδικής ρυθμίσεως σχετικά με την ασφάλιση έναντι των κινδύνων ατυχήματος και επαγγελματικής νόσου (κατά το οποίο ο ενδιαφερόμενος υπάλληλος μπορεί να ζητήσει να διαβιβαστεί η πλήρης ιατρική έκθεση, την οποία έχει καταρτίσει ο ιατρός του οργάνου, στον ιατρό της εκλογής του), είναι προφανές ότι στον ενδιαφερόμενο δεν μπορούσε πλέον να δοθεί η δυνατότητα προσβάσεως στην πλήρη έκθεση με τα αποτελέσματα της έρευνας, σύμφωνα με το άρθρο 17 της ανωτέρω Ρυθμίσεως (στην οποία περιλαμβάνονταν οι δηλώσεις των πρώην προϊσταμένων του ενδιαφερομένου). Όσον αφορά εξάλλου τον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι ο ιατρός του προσφεύγοντος μπορούσε να λάβει γνώση όλων των εγγράφων, καθόσον μετείχε στη διαδικασία ενώπιον της υγειονομικής επιτροπής, δεν πρέπει να λησμονείται ότι τούτο θα σήμαινε ότι η υγειονομική επιτροπή θα έπρεπε να ασχοληθεί και με καθαρά διοικητικής φύσεως προβλήματα (τις συνθήκες εργασίας του ενδιαφερομένου). Είναι όμως βέβαιο ότι η υγειονομική επιτροπή δεν αποτελεί το κατάλληλο προς τούτο όργανο και τούτο εξάλλου θα αντέβαινε προς την απόφαση 2/87³, με την οποία το Δικαστήριο δέχθηκε ότι το έργο της υγειονομικής επιτροπής δεν είναι να επιλύει διαφορές. Το έργο της αντίθετα συνίσταται μόνο στη συναγωγή ιατρικής φύσεως πορισμάτων, οι δε ενδεχομένως αναγκαίες διοικη-

3 — Απόφαση της 19ης Ιανουαρίου 1988, Biedermann κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου (Συλλογή 1988, σ. 143).

τικής φύσεως προπαρασκευαστικές εργασίες πρέπει να επιτελούνται από την Επιτροπή, η οποία αποτελεί διοικητικό όργανο.

16. Κατά συνέπεια, πρέπει πράγματι να γίνει δεκτό ότι καλώς ο αναιρεσείων αιτιάται την Επιτροπή για το ότι δεν διεξήγαγε ορθά τη διοικητική διαδικασία και ότι το αντίθετο συμπέρασμα του Πρωτοδικείου, στο οποίο το Πρωτοδικείο κατέληξε μη λαμβάνοντας υπόψη την έκταση εφαρμογής της αποφάσεως 140/86, βασίζεται σε νομική πλάνη. Τις συνέπειες για την περαιτέρω διαδικασία θα εξετάσω αργότερα.

17. 2. Κατόπιν της διαπιστώσεως στην οποία κατέληξα σε σχέση με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, νομίζω ότι δεν είναι αναγκαίο να εξετάσω λεπτομερέστερα τη συναφή προς τον λόγο αυτό αιτίαση ότι η υγειονομική επιτροπή — δεδομένου ότι στον ενδιαφερόμενο δεν δόθηκε η δυνατότητα να διατυπώσει παρατηρήσεις επί των προαναφερθεισών δηλώσεων των προϊσταμένων του — είχε την υποχρέωση να τον ακούσει επ' αυτών και ότι αποτελεί επίσης παραβίαση του κοινοτικού δικαίου το γεγονός ότι ο λόγος αυτός ακυρώσεως δεν ελήφθη υπόψη από το Πρωτοδικείο κατά την έκδοση της αποφάσεώς του.

18. Αν, όπως νομίζω, στον ενδιαφερόμενο έπρεπε να δοθεί η ευκαιρία να διατυπώσει την άποψή του επί των καθαρά διοικητικής φύσεως πράξεων πριν το ζήτημα υποβληθεί στην υγειονομική επιτροπή, είναι προφανές ότι δεν ήταν πλέον αναγκαίες η ακρόαση από την υγειονομική επιτροπή σε σχέση με καθαρά διοικητικής φύσεως περιστατικά ούτε η διαβίβαση των σχετικών εγγράφων στον ενδιαφερόμενο υπάλληλο, ώστε να διατυπώσει τις παρατηρήσεις του. Πρέπει δηλαδή να γίνει δεκτό ότι καλώς το Πρωτοδικείο έκρινε ότι οι αιτιάσεις αυτές δεν ήταν κρίσιμες και τις απέρριψε.

19. 3. Ο επόμενος λόγος αναιρέσεως αφορά το γεγονός ότι το Πρωτοδικείο δεν έκρινε βάσιμες τις αιτιάσεις του σε σχέση με την έκθεση της υγειονομικής επιτροπής επί της οποίας στηρίχθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση της Επιτροπής.

20. Ο λόγος αυτός αφορά — στο παρόν στάδιο της διαδικασίας — τρία πράγματα:

— ο αναιρεσείων θεωρεί καταρχήν ότι δεν ήταν δικαιολογημένη η απόφαση του Πρωτοδικείου ότι έχει περιορισμένες εξουσίες ελέγχου σε σχέση με τις ιατρικής φύσεως διαπιστώσεις του είδους αυτού. Ενόψει του ότι σήμερα υπάρχουν δύο βαθμοί δικαιοδοσίας για τις υπαλληλικές υποθέσεις, θεωρεί ότι πρέπει να υπάρξει απόκλιση από τη μέχρι σήμερα σχετική νομολογία (ή καλύτερα: η ανατροπή της), με συνέπεια να επιτρέπεται να διαταχθεί νέα πραγματογνωμοσύνη («κατ' αντιπαράθεση») σε περίπτωση αιτιάσεων κατά ιατρικής φύσεως διαπιστώσεων του είδους που ενδιαφέρει εν προκειμένω.

21. — Ο αναιρεσείων ισχυρίζεται επίσης ότι το περιεχόμενο (ή η αιτιολογία) της εκθέσεως της υγειονομικής επιτροπής είναι πλημμελές, καθόσον δεν υπάρχει καμία «κατανοητή σχέση» μεταξύ των ιατρικών διαπιστώσεων που περιέχει η έκθεση και του πορίσματος στο οποίο καταλήγει (κατά την έννοια της αποφάσεως στην υπόθεση 277/84⁴).

4 — Απόφαση της 10ης Δεκεμβρίου 1987, Jänsch κατά Επιτροπής (Συλλογή 1987, σ. 4923).

22. — Επιπλέον, ο αναιρεσιών ισχυρίζεται ότι η έκθεση της υγειονομικής επιτροπής είναι πλημμελής, καθόσον η επιτροπή αυτή δεν εκτέλεσε ένα μέρος της εντολής που της είχε δοθεί. Η επιτροπή αυτή έπρεπε δηλαδή να αποφανθεί αν η άσκηση των καθηκόντων που είχαν ανατεθεί στον ενδιαφερόμενο ήταν η κύρια αιτία για την *επιδείνωση* μιας προϋφισταμένης νόσου· επ' αυτού όμως του σημείου σιωπά πλήρως η έκθεση της υγειονομικής επιτροπής.

23. Επ' αυτού επιβάλλεται καταρχάς η παρατήρηση ότι δεν έχει καμία σημασία το γεγονός ότι οι αιτιάσεις αυτές δεν προβλήθηκαν ενώπιον του Πρωτοδικείου και ότι επομένως πρόκειται, εν μέρει τουλάχιστον, για *νέους ισχυρισμούς*. Από τους σχετικούς δικονομικούς κανόνες (άρθρο 113, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου) προκύπτει σαφέστατα ότι δεν είναι ανεπίτρεπτη η διεύρυνση αυτή των ισχυρισμών κατά την αναιρετική διαδικασία. Αντίθετα, το κρίσιμο όριο συνίσταται στη μη μεταβολή του αντικειμένου της διαφοράς, είναι δε αναμφίβολο ότι το όριο αυτό τηρείται, αφού και οι νέες αιτιάσεις αποσκοπούν απλώς στη θεμελίωση του αιτήματος της ακυρώσεως της αποφάσεως της Επιτροπής της 13ης Ιανουαρίου 1989.

24. Εξάλλου, είναι επίσης σαφές — και εκφράζω πάλι προκαταβολικά το συναγόμενο από τη σκέψη μου συμπέρασμα — ότι δύσκολα θα μπορούσε για τον λόγο αυτό να αναιρεθεί η απόφαση του Πρωτοδικείου.

25. Κατά την άποψή μου, δεν μπορεί να προβληθεί η αιτίαση ότι το Πρωτοδικείο σεβάστηκε τη νομολογία κατά την οποία ο δικαστικός έλεγχος δεν καλύπτει τις ιατρικές φύσεως διαπιστώσεις (βλ. υποθέσεις 265/83⁵

και 2/87). Η νομολογία αυτή απορρέει από την ίδια τη φύση του δικαστικού ελέγχου και είναι προφανές ότι δεν έχει καμία σχέση με την ύπαρξη ενός ή δύο βαθμών δικαιοδοσίας. Στο σημείο αυτό πρέπει να μνημονευθεί επίσης ότι η προαναφερθείσα εφαρμοστέα Ρύθμιση προβλέπει ένα σύστημα ιατρικής γνωματεύσεως σε δύο βαθμούς (καταρχάς γνωματεύει ο ιατρός που ορίζει η διοίκηση και στη συνέχεια η υγειονομική επιτροπή, η οποία ενεργεί επίσης ως δευτεροβάθμιο όργανο) και επομένως το συμπέρασμα ότι η οριστική επίλυση των ιατρικής φύσεως ζητημάτων εναπόκειται στην υγειονομική επιτροπή ήταν ορθό (βλ. απόφαση στην υπόθεση 156/80⁶). Εξάλλου, δεν στερείται σημασίας το γεγονός ότι ο ενδιαφερόμενος δεν μπόρεσε να αποδείξει ότι η Ρύθμιση αυτή, για την οποία υπάρχουν ήδη πολλές ενδείξεις ότι ήταν η ενδεδειγμένη, δεν συμβιβάζεται προς ορισμένες θεμελιώδεις αρχές της διαδικασίας (οι οποίες θα μπορούσαν π. χ. να συναχθούν από τις εθνικές έννομες τάξεις).

26. Όσον αφορά περαιτέρω το περιεχόμενο της επίμαχης ιατρικής έκθεσης, λόγος για τη σημασία που είχαν οι συνθήκες εργασίας του αναιρεσιόντος για την ασθένειά του γίνεται μόνο (με την εξαίρεση δύο μόνο παρεπιπτούσων παρατηρήσεων σε σχέση με τεταμένες σχέσεις στο εργασιακό περιβάλλον και την έμμονη ιδέα του αναιρεσιόντος ότι οι προϊστάμενοί του τον καταδίωκαν) στα πορίσματα της εκθέσεως. Επειδή πάντως στην έκθεση αυτή γίνεται λόγος (σύμφωνα με τα στοιχεία που έδωσαν οι πρώην προϊστάμενοί του αναιρεσιόντος) για συνθήκες συνθήκες εργασίας, οι οποίες δεν θα μπορούσαν να επηρεάσουν τη νόσο του αναιρεσιόντος, δεν επιτρέπεται να λεχθεί, παρά την ενδεχομένης υπερβολική συντομία της εκθέσεως της υγειονομικής επιτροπής, ότι δεν υπάρχει λογική σχέση μεταξύ διαπιστώσεων και πορισμάτων, κατά την έννοια της αποφάσεως στην υπόθεση 277/84.

5 — Απόφαση της 29ης Νοεμβρίου 1984, Suss κατά Επιτροπής (Συλλογή 1984, σ. 4029).

6 — Απόφαση της 21ης Μαΐου 1981, Morbelli κατά Επιτροπής (Συλλογή 1981, σ. 1357).

27. Ούτε μπορεί κατά την άποψή μου να υποστηριχθεί ότι αποτελεί πλημμέλεια το γεγονός ότι στην έκθεση αυτή δεν γίνεται λόγος, όπως συνάγεται από την εντολή που δόθηκε στην υγειονομική επιτροπή, για επιδείνωση της νόσου του αναιρεσιόντος λόγω της ασκήσεως των υπηρεσιακών καθηκόντων του. Το κρίσιμο στοιχείο για τους ιατρούς — σύμφωνα με τα στοιχεία που διέθεταν — ήταν ότι οι συνθήκες εργασίας δεν απέκλιναν από τον γενικό κανόνα. Από το στοιχείο αυτό οι ιατροί συνήγαγαν ότι οι συνθήκες εργασίας δεν άσκησαν καμία επιρροή επί της νόσου του αναιρεσιόντος και έτσι εξέφρασαν επίσης — έμμεσα έστω — ότι οι συνθήκες εργασίας δεν μπορούσαν φυσικά να οδηγήσουν ούτε σε επιδείνωση της καταστάσεως της υγείας του αναιρεσιόντος.

28. 4. Ο τελευταίος λόγος αναιρέσεως που πρέπει επίσης να εξεταστεί αφορά το γεγονός ότι ο ενδιαφερόμενος είχε ισχυριστεί ενώπιον του Πρωτοδικείου ότι συνέτρεχε παράβαση του άρθρου 24 του ΚΥΚ (επειδή η υγειονομική υπηρεσία της Επιτροπής δεν του παρέσχε καμία βοήθεια), η δε απόφαση του Πρωτοδικείου δεν εξέτασε ειδικά τον ισχυρισμό αυτό (πράγμα από το οποίο συνάγεται ότι συντρέχει παράλειψη εξετάσεως και εκτιμήσεως της βασιμότητας του ισχυρισμού αυτού).

29. Στα ανωτέρω πάντως πρέπει ευθύς εξαρχής να προστεθεί ότι ο ίδιος ο αναιρεσιών ομολογεί ότι τα αιτήματα που προέβαλε πρωτοδικώς « δεν έχουν καμία σχεδόν σχέση με το άρθρο 24 του ΚΥΚ » και επομένως δεν πρέπει να αναιρεθεί η απόφαση του Πρωτοδικείου για τον λόγο αυτό. Κατά τους ισχυρισμούς του αναιρεσιόντος, η αιτίαση αυτή μπορεί να θεμελιώσει το δικαίωμά του προς αποζημίωση, το οποίο ζητεί από το Δικαστήριο να του αναγνωρίσει άμεσα, εφόσον δεν κρίνει ενδεδειγμένη την αναπομπή της υποθέσεως στο Πρωτοδικείο.

30. Κατά την άποψή μου, είναι σαφέστατο ότι ούτε το αίτημα αυτό μπορεί να γίνει δεκτό στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας.

31. Εφόσον ο ίδιος ο αναιρεσιών ομολογεί ότι τα αιτήματα που προέβαλε πρωτοδικώς « δεν έχουν καμία σχεδόν σχέση » με παράβαση του άρθρου 24 του ΚΥΚ, δεν υπάρχει βέβαια κανείς λόγος να επικριθεί η απόφαση του Πρωτοδικείου για το ότι το επιχείρημα σχετικά με το άρθρο 24 του ΚΥΚ δεν εξετάστηκε ειδικά, αλλά αντίθετα απορρίφθηκε σιωπηρά.

32. Εφόσον δε κατόπιν των διευκρινίσεων του αναιρεσιόντος είναι σαφές ότι πρόθεσή του είναι να ζητήσει αποζημίωση (και όχι μόνο την ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής της 13ης Ιανουαρίου 1989), είναι επίσης σαφές ότι έχει την πρόθεση να υποβάλει στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας αίτημα που δεν είχε υποβάλει ενώπιον του Πρωτοδικείου. Τούτο όμως είναι οπωσδήποτε απαράδεκτο. Αντικείμενο της αναιρετικής διαδικασίας είναι μόνο η εξέταση του αν η απόφαση επί των πρωτοδικώς προβληθέντων αιτημάτων ήταν νομότυπη ή όχι. Αντίθετα, η προβολή νέων αιτημάτων ισοδυναμεί με διεύρυνση του αντικείμενου της διαφοράς, την οποία το άρθρο 113, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου χαρακτηρίζει ρητά ως απαράδεκτη. Το γεγονός όμως αυτό δεν προδικάζει βέβαια το ζήτημα αν ο αναιρεσιών έχει ακόμα τη δυνατότητα να αιτιήσει αποζημίωση από την Επιτροπή.

33. 5. Συνοψίζοντας επομένως νομίζω ότι πρέπει να γίνει δεκτό ότι βάσιμος είναι μόνο ο καταρχάς εξετασθείς λόγος αναιρέσεως της αποφάσεως του Πρωτοδικείου και ότι επομένως η απόφαση αυτή πρέπει να χαρακτηρι-

στεί πλημμελής, καθόσον κακώς θεωρήθηκε νόμιμη η συμπεριφορά της Επιτροπής κατά τη διοικητική διαδικασία (παράλειψη διαβιβάσεως στον ενδιαφερόμενο των παρατηρήσεων των πρώην προϊσταμένων του).

34. Στη συνέχεια τίθεται το ερώτημα αν από τη διατύπωση αυτή πρέπει να συναχθεί μόνο το συμπέρασμα ότι η απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Ιουλίου 1990 πρέπει να αναρριθεί και η υπόθεση να αναπεμφθεί στο Πρωτοδικείο ή αν ενδεικνύεται μάλλον να κρίνει το Δικαστήριο την υπόθεση ώριμη προς εκδίκαση και να αποφανθεί το ίδιο οριστικά επί του αιτήματος (πράγμα που επίσης επιτρέπεται από το άρθρο 54 του Οργανισμού του Δικαστηρίου)· κατά τη γνώμη μου, πρέπει να προτιμηθεί η δεύτερη λύση. Αν η άποψή μου γίνει δεκτή, τότε το Δικαστήριο πρέπει να αποφανθεί ότι η διοικητική διαδικασία που διεξή-

γαγε η Επιτροπή δεν ήταν νομότυπη. Δεν μπορεί πάντως να αποκλειστεί ούτε το ενδεχόμενο να υπάρξουν συνέπειες επί των εκτιμήσεων στις οποίες προέβη η υγειονομική επιτροπή ως προς τα αίτια της νόσου του αναιρεσειοντος και συνεπώς επί της αποφάσεως που έλαβε η Επιτροπή κατά το άρθρο 73 του ΚΥΚ. Το Δικαστήριο επομένως μπορεί απλώς να κρίνει ότι η απόφαση αυτή είναι πλημμελής και στη συνέχεια να την αναρρέσει, σύμφωνα με το αίτημα του αναιρεσειοντος. Κατόπιν η Επιτροπή οφείλει να διεξαγάγει εκ νέου τη διαδικασία (δίνοντας στον αναιρεσειοντα τη δυνατότητα να ζητήσει την πραγματοποίηση λεπτομερέστερης έρευνας σχετικά με τις συνθήκες εργασίας του) και να εκδώσει νέα απόφαση — ενδεχομένως κατόπιν νέας ψηφοφορίας της υγειονομικής επιτροπής — σχετικά με το αν η νόσος του αναιρεσειοντος οφείλεται στην άσκηση των υπηρεσιακών του καθηκόντων.

Πρόταση

35. Επομένως, προτείνω τελικά στο Δικαστήριο να κρίνει βάσιμη την αίτηση αναρρέσεως του αναιρεσειοντος και να ακυρώσει την απόφαση της Επιτροπής, την οποία είχε προσβάλλει ο αναιρεσειών ενώπιον του Πρωτοδικείου. Όσον αφορά τα δικαστικά έξοδα, λόγω της εκβάσεως αυτής της δίκης — αφού μπορεί να λεχθεί ότι το βασικό αίτημα του αναιρεσειοντος γίνεται δεκτό — το Δικαστήριο δεν πρέπει να διστάσει να καταδικάσει την Επιτροπή στα έξοδα αυτά.